

Η Λέσχη Ανάγνωσης του Συνδέσμου Φιλολόγων Μεσσηνίας στις 24 Απριλίου του 2012 ασχολήθηκε με δυο Μεσσήνιους συγγραφείς, τη Γαρυφαλλιά Κατσαμπάνη-Τσαγκάρη και τον Κώστα Μαρκάκη, ιδιαίτερα με τα τελευταία τότε έργα τους, τη συλλογή διηγημάτων «*Η κυρά του λόφου*» και την ποιητική συλλογή «*Μικρές παγίδες, φονική ποίηση για προχωρημένους αρχάριους*» αντίστοιχα. Είναι ιδιαίτερη χαρά και τιμή για μένα που θα προσπαθήσω να τους παρουσιάσω καθώς έχω συγγενικούς δεσμούς και με τους δύο..

Κώστας Μαρκάκης

«Συγγραφέας, σκακιστής και πολλά άλλα», ο Κώστας Μαρκάκης γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Καλαμάτα. Αποφοίτησε από την Ευαγγελική Σχολή και σπούδασε στη Νομική Σχολή της Αθήνας και είναι γνωστός και επιτυχημένος δικηγόρος στην Αθήνα, όπου έχει και την εκδοτική του εταιρεία «ΦΑΡΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.» που δίνει ποιοτικές και ιδιαίτερα καλαίσθητες εκδόσεις. Ο επιμελητής της έκδοσής του γράφει: (Ο συγγραφέας) «*Τις νύχτες μεταμορφώνεται σε ανώνυμο βρυκόλακα και γράφει μεταξύ άλλων μυθιστορήματα, διηγήματα και δοκίμια*» και βέβαια ποιήματα. Και αλλού ο ίδιος: «*Ακόμα μια αϋπνία, ακόμα μια νύχτα συναρπαστική με τη Μεγάλη Ερωμένη της ζωής μου ολόκληρης, τη βιβλιοθήκη μου*»

Η πρώτη δημοσίευση έργου του έγινε το 1981. Γράφει με ψευδώνυμο. Με το ψευδώνυμο **Κώστας Γαρμπής** έχει γράψει τις ποιητικές συλλογές: «*Οδυσσέας και άλλα στιχουργήματα*», «*Κι οι ποιητές τι χρειάζονται σ' ένα μικρόψυχο καιρό;*», «*Ένα κουαρτέτο για τη Μαρία Πολυδούρη*». «*Εφτά ερωτικά*», «*Μικρές Παγίδες*», «*Για την Ελίζα*», και εκδίδεται το «*Φυσούν άνεμοι*». Με το ψευδώνυμο **Κώστας Ασίνης**: «*Ερωτας στο Γαλαξίδι*» (νουβέλα), «*Ένα υπόθετο Γλυκερίνης*» (παρα-θεατρικό). Με το ψευδώνυμο **Αννίβας Αννίβα Αρνέλλος**: «*Αϋπνίες*» (δοκίμιο), «*Γιατί με Ξυπνήσατε Λόρδε Κάρναβον*», «*Μια Παρτίδα Σκάκι*» (μυθιστόρημα).

Ο Κώστα Μαρκάκης, πολυδιαβασμένος, απευθύνεται σε υποψιασμένο κοινό. Είναι ευφάνταστος, ευρηματικός και τολμηρός, με λεπτό χιούμορ και ευαισθησία.

Σε δυο από τα βιβλία του διαπλέκεται το σκάκι με τη ζωή, το σκάκι με την ποίηση: στο μυθιστόρημα «*Μια παρτίδα σκάκι*» και στη συλλογή «*Μικρές Παγίδες, φονική ποίηση για προχωρημένους αρχάριους*». Είναι πρωτότυπα και παράξενα, η ύλη αυστηρά εγκεφαλικά δομημένη.

Στο πρώτο, "**Μια παρτίδα σκάκι**" οι ήρωες είναι ο Αννίβας και η Ελίζα και ξετυλίγεται ως παιχνίδι του έρωτα και παιχνίδι της ζωής παράλληλα με παρτίδες σκάκι Στην αρχή καθενός από τα τρία μέρη υπάρχει αναφορά πληθώρας συγγραφέων, Ελλήνων και ξένων, που «έγραψαν» για τον Αννίβα και την Ελίζα. Το κείμενο βρίθει φράσεων αγγλικών, γερμανικών, γαλλικών και λατινικών καθώς και ποικίλων γνώσεων, που είναι απόρροια των διαβασμάτων του, καθώς και απόψεων επί πολλών θεμάτων. Η πρωτοτυπία και η διαπλοκή ζωής και σκακιού μπορεί αμυδρά να φανεί από τους τριπλούς τίτλους κάθε μέρους.

Α. Η ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ, (Opening), Μια μέρα να την κατακτήσω... (Δον Ζουάν)

Β. Η ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η ΑΠΟΛΑΥΣΗ, (Middle Game), Μια μέρα να την απολαύσω... (Δον Ζουάν)

Γ. Η ΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ Η ΠΛΗΣΜΟΝΗ, (Roi Mate), Μια μέρα να τη λησμονήσω... (Δον Ζουάν)

Στο δεύτερο, την ποιητική συλλογή "**Μικρές παγίδες** η αντιστοιχία ανάμεσα στο σκάκι και στη ζωή είναι προφανής. Ένας αγώνας σκάκι είναι η ζωή σε μικρογραφία. Απαιτούνται ίδιες προϋποθέσεις: εφόδια, γνώσεις και εμπειρίες, οργάνωση, εγρήγορση,... και βιώνονται ανάλογες

καταστάσεις και συναισθήματα: αγωνία, φόβος, διάψευση ή επιβεβαίωση, θλίψη και απογοήτευση από την ήττα, χαρά και ικανοποίηση από τη νίκη.

Αυτή η αντιστοιχία υποδηλώνεται και με τη διάταξη της ύλης. Στις αριστερά σελίδες παρουσιάζονται 32 σύντομες παρτίδες-φονικές παγίδες, όσα και τα πόνια του σκακιού, χωρισμένες σε δυο μέρη με τους τίτλους «Λευκά» και «Μαύρα» και στις δεξιά ισάριθμα σύντομα ποιήματα, με ευαισθησία και προβληματισμούς, εμπνευσμένα από διακεκριμένους Έλληνες ποιητές και αφιερωμένα σ' αυτούς.

Επειδή ένας μυημένος στο σκάκι είναι πιο αρμόδιος να μας μνήσει σ' αυτή τη συλλογή, παραθέτω δυο αποσπάσματα από τον πρόλογο της έκδοσης, γραμμένο από το Χρήστο Κεφαλή: «Στις σύντομες παρτίδες, τις μινιατούρες, όπως τις λένε οι σκακιστές, η εναλλαγή των αντιθέσεων και των συναισθημάτων παρουσιάζεται πιο ισχυρά και πιο ευδιάκριτα. Αυτές οι αναμετρήσεις χαρακτηρίζονται από την πρόωρη, απότομη έκβαση, λόγω κάποιου κρίσιμου λάθους στις πρώτες κινήσεις, ...Μια φαινομενικά μικρή παράβλεψη, μια απρόβλεπτη ισχυρή κίνηση του αντιπάλου, μια στιγμιαία εφυσύχαση μπορεί να ανατρέψουν ριζικά την κατάσταση, δείχνοντας πόσο λεπτό είναι το όριο ανάμεσα στο θρίαμβο και την καταστροφή...Ο λακωνικός πυκνός στίχος του Γαρμπί, αντανakλώντας τον ποιητικό πόθο για γρήγορη έκβαση, δίνει με τη γοργή εξέλιξη της μινιατούρας, μεταδίδοντάς μας την, οικεία στους σκακιστές, αλήθεια ότι τα λάθη της νιότης, όντας αναπόφευκτα από τη μια, ταυτόχρονα από ένα όριο και πέρα δεν επιτρέπονται, καθώς γίνονται μοιραία.»... «Η πρόκληση που μας απευθύνει ο Γαρμπίς είναι διπλή. Από τη μια, κοιτάζοντας στη σκακιέρα μας τις παρτίδες να σχεδιάσουμε τις δικές μας απροσδόκητες κινήσεις, τη δική μας υπέρβαση των συμβάσεων. Και από την άλλη, να ανακαλύψουμε και να φανταστούμε τη σύνδεση της μάχης με τον ποιητικό του λόγο, επινοώντας ταυτόχρονα και τις δικές μας συνδέσεις».

Τα θέματα της συλλογής είναι ο **έρωτας**: «...Επείγει να μας εύρει χεροπιασμένους / Το σκληρό καλοκαίρι./ Τόση ευτυχία, τέτοια/ Τι μπορεί να την κλονίσει;», «..Θα ηττηθώ και πάλι/ Από το χιόνι των χειρών σου», η **διάψευση**: «... Πίσω απ' το τζάμι/ Στων παραισθήσεων την αίσθηση/ Ακόμα σχεδιάζοντας με το δάχτυλο/ Διαδρομές/ Χιμαιρικές και ανέφικτες.», η **μοναξιά**: «μπορούσαν Αμήχανα κι απελπισμένα/ Τα χέρια στέκουν τις βαριές / Ωρες της μοναξιάς μου./ Ας χαρώ!/ Θα μπορούσαν να ψαύουν/ Τα βάθη του κενού μου.», η **νοσταλγία**: «Μακρινότατος θρόος ονομάτων/ Μια όσφρηση παιδικής ηλικίας./ Ενίστε/ Στην κάμαρή μου/ με τ' αεράκι του απογεύματος...», ο **θάνατος**: «... Η διαβεβαίωση του θανάτου σου/ Θα περιβληθεί το φόρεμα της αχρησίας...».

Η ομορφιά, η χαρά της ζωής, η αγαλλίαση δίνονται επιγραμματικά, μονολεκτικά ενίστε. Το συναίσθημα υφέρει σε όλη τη συλλογή και υποβάλλεται στον αναγνώστη ήρεμα, χωρίς εξάρσεις, αισθητοποιημένο σε αριστουργηματικές εικόνες: «Στα άδεια μάτια σου είδα/ Φυλακισμένες τις προσδοκίες σου./ Είναι/ που οι σκλήθρες περίμεναν/ τον καιρό να 'ρθει πρίμα...», «Όταν ο ήλιος έσπασε/ Ακτίνες/ Αποπειράθηκαν ν' ανατρέψουν συνήθειες καθημερινές...», «Ακούμπησα με το βάρος μου/ Στην παράταιρη θλίψη./ Το κέφι μου έχασκε σαν το παράθυρο./ Από 'κει που περνούσαν/ Τ' αποδημητικά». Μια αδιόρατη διάχυτη θλίψη διαρρέει όλα τα ποιήματα. Τη δίνει η «βιοτική πείρα» καθότι ο ποιητής «περνάει στην ηλικία των διαπιστώσεων».

Τα ποιήματα σύντομα, επιγραμματικά, αποφθεγματικά κάποτε, μινιατούρες, περίτεχνα ειδώλια, στιγμές μεστές ζωής. Ο ποιητής είναι επίσης άριστος γνώστης και χειριστής της γλώσσας και της ποιητικής τεχνικής του ελεύθερου στίχου.

Αφροδίτη Κατσαμπάνη Χριστοδουλάκου
Φιλολόγος